

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Linnea Bertilsson
Naturvårdshandläggare

Enligt sändlista

Förordnande om utvidgat strandskydd i Bengtsfors kommun

Innehåll

Beslut om utvidgat strandskydd enligt 7 kap. 14 § miljöbalken
Ärendets handläggning
Inkomna yttranden
Skälen för beslut
Upplysningar
Kungörelse
Hur man överklagar

Bilagor

Bilaga 1. Beslutskartor
Bilaga 2. Samrådsredogörelse
Bilaga 3. Sändlista
Bilaga 4. Besvärshänvisning, blankett 04

Beslut

Länsstyrelsen förordnar att de sjöar som anges nedan omfattas av utvidgat strandskydd. Strandskyddet omfattar land- och vattenområdet intill det angivna avståndet från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd, detta gäller även från strandlinjen för öar.

Strandskyddsområde 200 m

Bengtsbrohöljen	Råvarp
Dalslands kanal	Rännen
Djup	Västra Silen
Edslan	Östra Silen
Erve	Stora Le
Grann	Svärdlång
Nedre Höljen	Tansjön
Övre Höljen	Torrsjön
Iväg	Åklång
Laxsjön	Ärtingen
Lelång (<i>med Bottenviken</i>)	Ömmeln
Långbrohöljen	

Beslutet medför att strandskyddsområdet vid sjöarna Hivattnet, Limmen, Lysevattnet, Marsjön samt Östra och Västra Solsjön minskar till generellt strandskydd om 100 m från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd.

Områden där strandskyddet upphävts i samband med detaljplan eller som saknar strandskydd pga att området var planlagt 1975 (och där planen fortfarande gäller), berörs ej av beslutet. Om sådana detaljplaner upphävs eller ersätts så inträder utvidgat strandskydd enligt avståndsangivelse i detta beslut. Sådana områden redovisas särskilt som ”anpassad gräns” på bifogade kartor, bilaga 1.1-1.88.

I vissa områden har anpassning av strandskyddsgränsen gjorts, med hänsyn till vägar, befintlig bebyggelse, speciellt höga naturvärden och dylikt. Dessa områden redovisas särskilt som ”anpassad gräns” på bifogade kartor, bilaga 1.1-1.88.

Beslutet är fattat med stöd av 7 kap 14 § miljöbalken (1998:808). Beslutet gäller omedelbart även om det överklagas. Under förutsättning att beslutet vinner laga kraft upphäver Länsstyrelsen sitt beslut 1975-06-16 om strandskyddsområden i Bengtsfors kommun, i den del det gäller utvidgat strandskydd.

Ärendets handläggning

Den 1 juli 2009 trädde nya strandskyddsbestämmelser i kraft. Efter den 31 december 2014 gäller utvidgat strandskydd endast inom områden som har beslutats med stöd av den nya lagstiftningen, 7 kap 14 § miljöbalken. Avsikten är enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet

och landsbygdsutvecklingen att Länsstyrelsen ska se över områden med utvidgat strandskydd.

Berörda myndigheter har, med stöd av 25-26 §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har, genom kungörelsedelgivning i Post- och Inrikes Tidningar, Göteborgs-Posten, Borås tidning, Dalslänningen och Skaraborgsbygden under v 16 2013, enligt 24 § i samma förordning som ovan, givits möjlighet att yttra sig över förslaget till beslut.

Inkomna yttranden

Nedan följer en sammanfattning av yttranden som inkommit över förslaget till utvidgat strandskydd i Bengtsfors kommun. En sammanställning av alla yttranden och Länsstyrelsens eventuella kommentarer till dessa finns samlade i bilaga 2. Ytrandena i sin helhet finns i detta ärendes akt.

Dalslands kommunalförbund anser att det grundläggande strandskyddet om 100 m är tillräckligt för många sjöar och vattendrag i Dalsland, och att den kommunala kompetensen är grundläggande för att kunna fatta korrekta beslut om vilka sjöar som kräver utökat strandskydd.

Kommunalförbundet anför vidare att det saknas skäl för utvidgat strandskydd vid befintlig bebyggelse. Här ska generellt strandskydd gälla. För att främja landsbygdsutvecklingen i Dalsland föreslår kommunerna även att bebyggelsegrupper om 2-3 hus med ett inbördes avstånd av max 200 m, samt en buffertzona på 100 m kring dessa, undantas från utökat strandskydd. Allmän väg bör medföra att det utvidgade strandskyddet bryts.

Kommunalförbundet anser vidare att beslutade LIS-områden ska undantas, att Kommunernas egna åsikter ska vara vägledande för vilka sjöar som får utvidgat skydd och i de fall utökat skydd föreslås bör det vara 150 m.

Bengtsfors kommun ställer sig bakom de gemensamma principer som formulerats av Dalslands kommunalförbund. Man anser att förslaget går långt utöver vad som är lämpligt och vad som kommunen uppfattar som lagstiftarens intention. Kommunen ställer sig i stort bakom de formulerade skyddsvärdena, men anser att hoten är kraftigt överdrivna. Det utvidgade strandskyddet måste differentieras på ett sätt som tar hänsyn till befintlig bebyggelse, planerade områden för landsbygdsutveckling och allmänna vägars avskiljande effekt.

Dalslands miljönämnd anför att inga motiv för utvidgat strandskydd finns inom bebyggelseområden, och att områden som skärs av från stranden av allmän väg generellt saknar motiv för utvidgat skydd även om lokala förhållanden kan motivera en utökning på specifika platser. Nämnden anser att en generell nivå på det utvidgade strandskyddet omfattande 150 m, som

kommunalförbundet föreslår, inte är lämplig. Nämnden förordar istället ett differentierat strandskydd.

LRF Västra Götalands län anser att det generella skyddet på 100 m tillgodoser mycket väl de ändamål som strandskyddet är satt att bevaka, samt påpekar att den nya strandskyddslagen syftade till att stärka strandskyddet i områden med högt exploateringsstryck, och sänka skyddet i andra områden. LRF anser vidare att besluten ska vara väl förankrade hos markägare och kommuner, att jordbruksverksamhet är viktigt för att hålla markerna öppna och att Länsstyrelsen inte får göra en alltför strikt tolkning av vad som klassas som näringsverksamhet i undantagen för areella näringar, att utökat strandskydd inte ska omfatta områden där det redan finns samlad bebyggelse samt att dubbelskydd av områden bara medför ökad byråkrati.

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Bestämmelser

Strandskydd omfattar normalt land- och vattenområdena intill 100 meter från strandlinjen. Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Ett beslut att utvidga strandskyddsområdet ska gälla omedelbart även om det överklagas (7 kap 14 § MB).

Syftet med strandskyddet är att långsiktigt trygga förutsättningarna för allmänhetens friluftsliv samt bevara goda livsvillkor på land och i vatten för djur- och växtlivet (7 kap 13 § miljöbalken).

Allmänna överväganden i fråga om utvidgat strandskydd

Enligt regeringens proposition 2008/09:119 om strandskyddet och landsbygdsutvecklingen innebär de nya bestämmelserna i miljöbalken en skärpning av kravet för att utvidga det område som omfattas av strandskydd. En utvidgning får ske om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Avsikten är att det ska finnas ett tydligt och långsiktigt behov av ett utvidgat strandskydd. Ett beslut om utvidgat strandskydd behöver grundas på hänsyn till berörda områdets värden samt till nuvarande och förväntade behov av tillgängliga strandområden. Enligt propositionen kan beslutet om utvidgat strandskyddsområde komma att avse:

1. Områden som omfattas av annat områdesskydd, till exempel naturreservat, som inte innebär samma skydd för strandområden som bestämmelserna om strandskydd,
2. Riksintresseområden enligt 3 kap 6 § andra stycket och 4 kap 2-8 §§, som är relevanta för strandskyddet,
3. Kust- och skärgårdsområden som inte redan har förlorat i betydelse på grund av exploatering,
4. Grunda havsbottnar av betydelse för flora och fauna,

5. Välbesökta friluftsområden eller områden som har tydlig potential att bli det och som riskerar att gå förlorade utan ett nybyggnadsförbud,
6. Tätortsnära strövområden, eller
7. Ekologiskt känsliga områden som inte omfattas av annat områdesskydd.

Ett av strandskyddets syften är att säkra strandområden så att de förblir tillgängliga för alla enligt de grunder som gäller för allemansrätten. Skyddet baseras på uppfattningen att stränderna är en av de mest värdefulla tillgångarna för friluftslivet i dess olika former. Detta är av nationellt och regionalt långsiktig karaktär. Strandskyddet ska möjliggöra för människor att nu och i framtiden fritt kunna ströva utmed stränderna, att vistas där, att bada eller att bara njuta av den naturupplevelse som mötet med vattnet ger, antingen det gäller havet, insjön eller något vattendrag. Strandskyddet utgör dessutom en väsentlig del av säkerställandet av riksintressen för naturvård, friluftsliv och fiske enligt 3 kap miljöbalken.

I översynen har Länsstyrelsen identifierat de strandområden som har särskilt höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet kring sjöar. Dessa områden bör omfattas av ett utvidgat strandskydd för att förhindra att de exploateras och förlorar sina värden för strandskyddet. Tillkommande exploatering, även om den sker utanför hundrameterszonen, riskerar att bland annat skada ett områdes orördhet och upplevelsevärden eller dess biologiska värden och därmed dess värden för friluftslivet och växt- och djurlivet.

Områdesskydd som naturreservat, kulturresevat, Natura 2000-områden, nationalparker, djur- och växtskyddsområden, naturminnen och landskapsbildsskydd är tydliga indikationer på områden med stor betydelse för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser att dessa områden har så höga värden för friluftslivet och växt- och djurlivet att ett utvidgat strandskydd krävs för att säkerställa syftena.

Enligt Länsstyrelsens mening är områden som har pekats ut som riksintressen för naturvård eller friluftsliv eller omfattas av geografiska bestämmelser enligt 4 kap på grund av höga natur- och rekreationsvärden värdefulla för strandskyddets syften.

I Länsstyrelsens underlagsmaterial för beslutet ingår också olika inventeringar och klassningar av värdefull natur. Inventeringarna omfattar områden med värdefulla lövskogar, värdefulla vattendrag och våtmarker, nyckelbiotoper, skyddsvärda träd, ängs- och betesmarker, samt värdefulla odlingslandskap. Vad gäller de sjöar som har strandområden som omfattas av ovanstående inventeringar har Länsstyrelsen gjort en bedömning från fall till fall av dessa naturvärdens omfattning och betydelse för strandskyddets syften.

Länsstyrelsen bedömer att områden med höga upplevelsevärden är viktiga att bevara för allmänheten eftersom det finns ett behov av tillgängliga strandnära sådana nu och i framtiden. Stockholms Regionplane- och trafikkontor har gjort flera utredningar om hur man kan mäta kvaliteter i friluftslivs- och rekreationsområden. Det vanligaste önskemålet med att vistas i naturen är att uppleva lugn och ro. Områdena ska gärna ha god tillgänglighet, vara stora, tysta och erbjuda variation och omväxling. För att uppleva värden som exempelvis orördhet och skogskänsla krävs ett avstånd till störande exploateringar är mellan 200 och 300 meter. Länsstyrelsen bedömer därför att det är viktigt att vid sjöar som har dokumenterade värden utvidga strandskyddet i syfte att säkerställa upplevelsevärden för allmänheten och friluftslivet. På så sätt kan större sammanhängande strandnära strövområden eller områden med andra höga upplevelsevärden bevaras för framtiden utan påverkan från närliggande bebyggelse.

I närheten av tätorter eller områden med sammanhållen bebyggelse är trycket att utnyttja kvarvarande obebyggda områden särskilt stort om de ligger strandnära. Här är också efterfrågan på tätortsnära rekreationsområden hög, eftersom det bor många människor på samma plats. Strandnära obebyggda områden i dessa lägen har därmed ett särskilt stort värde utifrån strandskyddets syften. Länsstyrelsen bedömer därför att det vid sjöar med dokumenterade värden är av särskild vikt att det finns utvidgade strandskyddsområden intill och mellan tätorter och sammanhållen bebyggelse. Särskilt viktigt är detta i anslutning till kusten och insjöar som utgör populära turistmål.

För såväl djurlivet som allmänhetens rekreationsupplevelser kan det även finnas stora värden i områden med ett antal sjöar och/eller sjösystem som ligger tätt och där det finns möjlighet att röra sig fritt mellan sjöarna. Ett sådant sjösystem är Dalslands kanal. Dalslands kanal är ett 250 km långt kanalsystem med 31 slussar, som förbinder Väneren med de stora sjöarna i Dalsland och Värmland. Kanalen binder samman en labyrint av sjöar och älvar och rymmer mycket vackra vattenvägar, som nyttjas för olika typer friluftsliv och rekreation. Kanalen med dess olika delar har blivit ett mycket populärt turistmål med sina höga upplevelsevärden, och har även stora värden för växt- och djurliv. Efterfrågan på fritidshus och annan exploatering förväntas öka i området i framtiden, i takt med att turismen ökar.

Många av de värden som beskrivs ovan handlar om vikten av att bevara större sammanhängande områden tillgängliga för såväl allmänheten som växt- och djurlivet nu och i framtiden. Såväl upplevelsevärdena som värdena av oexploaterade områden för växt- och djurlivet skadas om områdena fragmenteras. Länsstyrelsen ser därför sammantaget starka skäl till att besluta om utvidgade strandskyddsområden som har en betydande storlek och inte delas upp i mindre områden eftersom de då tappar i värde.

Kring vissa sjöar är stränderna bitvis så flacka att marken där under delar av året ligger under vatten och tillgängligheten för allmänheten därför är tidvis begränsad. Exploatering utanför hundrameterszonen skulle här ytterligare begränsa allmänhetens tillgång till strandområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd i dessa områden är nödvändigt för att säkerställa allmänhetens tillgång till strandområdena.

Utbyggnad av bebyggelse och infrastruktur i områden som tidigare varit oexploaterade ger också upphov till övergödande utsläpp. Ny exploatering som placeras nära vattnet medför en framtida risk för ökade näringshalter i våra sjöar till följd av mindre självrening jämfört med ny exploatering som placeras längre från vattnet. Ökade utsläpp av övergödande ämnen är ett hot mot vattenkvaliteten i ekologiskt känsliga områden samt mot de arter som gynnas, eller till och med är beroende, av näringsfattiga förhållanden. Ett utvidgat strandskydd motverkar ökade utsläpp, och är nödvändigt för att bevara goda livsvillkor för växt- och djurlivet i sådana områden.

Strandskyddets omfattning

Strandskyddsområdet får utvidgas så mycket som är nödvändigt för att säkerställa syftena med strandskyddet, dock högst till 300 meter från strandlinjen. I de flesta särskilt värdefulla strandområden bedömer Länsstyrelsen att ett utvidgat skydd om 200 meter är tillräckligt för att säkerställa skyddets syften. Utvidgat strandskydd om 300 m bör dock kunna ges till stora sjöar, sjöar nära tätorter samt sjöar med andra synnerligen höga värden för växt- och djurliv och/eller friluftsliv.

I vattenområdet är de biologiska värdena generellt som högst i områden som ligger grundare än 6 meters djup. Vad gäller exploateringstryck så har Länsstyrelsen de senaste åren sett ett ökande intresse för olika typer av exploateringar i/på vattnet. Den typen av exploateringar skulle hindra allmänheten från att färdas fritt i/på vattnet, och även påverka strandområdenas upplevelsevärden negativt. Länsstyrelsen anser därför att strandområden med ett utvidgat strandskydd på land ska följas av ett utvidgat skydd även ut i vattnet.

I vissa fall anser Länsstyrelsen att det är motiverat att anpassa strandskyddsgränsen efter befintliga bebyggelsegrupper och större vägar och järnvägar som är svåra att passera. Områden som omfattas av tät bebyggelse, samt områden som skärs av från strandområdet av stora och trafikerade vägar och järnvägar har ofta ett begränsat värde för strandskyddets syften, och bör därför inte omfattas av det utvidgade strandskyddet. I vissa fall kan dock ett område utgöra en viktig passage till ett strandområde, även om det redan idag är bebyggt. Därför måste en bedömning av ett områdes värde för strandskyddets syften göras i varje enskilt fall.

Strandlinjen

Strandskydd räknas från strandlinjen vid normalt medelvattenstånd. I illustrationskartorna som bifogas beslutet används fastighetskartans ml-skikt från den 21 oktober 2010 som strandlinje.

Miljömål

Sveriges riksdag har formulerat 16 miljökvalitetsmål som ska leda vår strävan att nå en ekologiskt hållbar utveckling. Utvidgningen av strandskyddsområden enligt ovanstående förslag berör miljömålen ”Levande sjöar och vattendrag”, som bland annat innebär att sjöars, stränders och vattendrags stora värden för natur- och kulturupplevelser och friluftsliv ska värnas och utvecklas hänsynsfullt och långsiktigt, samt ”Ett rikt växt- och djurliv”, som bland annat innebär att arternas livsmiljöer och ekosystemen samt deras funktioner ska värnas. Även målet ”Hav i balans samt levande kust och skärgård” berörs.

För att uppnå dessa mål är det många gånger angeläget att begränsa exploatering i närheten av sjöar, vattendrag och hav. Det kan även vara nödvändigt för att inte bryta mot en miljökvalitetsnorm eller för att motverka att vattnet inte uppnår god ekologisk status.

Motiv för utvidgning

Dalslands kanal med sjöar (bilaga 1.2, 1.5, 1.6, 1.11-1.13, 1.19-1.21, 1.24-1.27, 1.31-1.34, 1.36-1.42, 1.45, 1.46, 1.52-1.54, 1.59-1.64, 1.69-1.74 och 1.79-1.82)

Värdebeskrivning

Dalslands kanal är ett 250 km långt kanalsystem med 31 slussar, som förbinder Väneren med de stora sjöarna i Dalsland och Värmland. Kanalen binder samman en labyrint av sjöar och älvar och rymmer mycket vackra vattenvägar, som nyttjas för olika typer av friluftsliv och rekreation, exempelvis kanotning och annan båtsport, bad och fiske. Kanalen med dess olika delar har blivit ett mycket populärt turistmål med sina höga upplevelsevärden, och har även mycket höga värden för växt- och djurliv.

Kanalen har pekats ut som nationellt särskilt värdefull för kulturmiljövård samt riksintresse för kulturmiljövård (3 kap 6 § miljöbalken) eftersom den utgör en gammal kommunikationsled med kanalmiljöer. Längs kanalen finns även industrihistoriska miljöer med de dalsländska järnbruken, sågverken, pappersbruken samt en fabrik för hästkosöm.

Kanalen med sjöar och strandområden ingår även i ett större område som har pekats ut som riksintresse för friluftsliv för Dalslands sjö- och kanalsystem (3 kap 6 § MB) samt omfattas av geografiska bestämmelser (4 kap 2 § MB). Kanalen har även höga värden för växt- och djurliv. Längs kanalen finns flera fågelskyddsområden, naturreservat och natura 2000-områden med bland annat kalkrika områden med mycket höga botaniska värden.

Sjöar som ingår i systemet

Kanalen utgörs av ett pärlband av sjöar som är förbundna med varandra. De sjöar som är belägna i Bengtsfors kommun är Åklång, Råvarp, Långbrohöljen, Laxsjön, Övre och Nedre Höljen, Bengtsbrohöljen, Årtingen, Lelång (med Bottenviken) och Stora Le.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Dalslands kanalsystem är ett unikt område som är en stor tillgång för friluftslivet och turismen i Dalsland. Förutom de fantastiska upplevelsevärdena hyser även strandområdena kring kanalen stora värden för växt- och djurlivet. Turismen kring kanalen är en växande industri, och på sikt bedöms bebyggelsestrycket kring kanalen och dess sjöar öka. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring kanalen och dess sjöar är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Svärdlång (bilaga 1.33,1.39, 1.43, 1.46, 1.47, 1.54 och 1.55)

Värdebeskrivning

Sjön Svärdlång är en oligotrof sprickdalssjö belägen strax norr om tätorterna Bengtsfors och Skåpafors. Sjön har en mycket hög biologisk funktion, med flera glaciala relikter samt arter som öring, sik, siklöja och flodkräfta.

Sjön med dess strandområden har pekats ut som riksintresse för naturvård (3 kap 6 § miljöbalken). Sjön ligger även inom det större området Dalslands sjö- och kanalsystem som har pekats ut som riksintresse för friluftslivet (3 kap 6 § miljöbalken), samt omfattas av geografiska bestämmelser (4 kap 2 § miljöbalken). Sjön har även pekats ut som nationellt värdefullt vatten för natur på grund av sin höga biologiska funktion.

Kring sjön finns ett flertal områden med värdefull skog, varav vissa har pekats ut som nyckelbiotoper och vissa har pekats ut i Länsstyrelsens inventering av värdefulla lövskogar. Utmed västra stranden finns ett biotopskyddsområde med värdefull skog.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Svärdlång har ett mycket stort biologiskt värde. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på områdets naturvärden, upplevelsevärden och tillgänglighet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att på lång sikt säkra sjöns biologiska värden, samt dess värden för friluftslivet.

Erve och Rännan (bilaga 1.1 och 1.2)

Värdebeskrivning

Sjöarna Erve och Rännan är belägna på gränsen mellan kommunerna Bengtsfors och Mellerud. Största delen av sjöarna är belägna i Melleruds kommun.

Sjöarna ingår i Hammelströmmens sjösystem, som är relativt opåverkat och har en hög biologisk funktion och hög kontinuitet. Här finns bland annat ett flodkraftbestånd av stort värde. Erve hyser dessutom glacialrelikterna hornsimpa, *Mysis relicta*, *Limnocalanus macrurus* och *Ponoporeia affinis*.

Hela Rännen med strandområden samt norra delen av Erve är belägna inom ett större område som har pekats ut som riksintresse för naturvård (3 kap 6 § miljöbalken) för Dalformationens landskap, riksintresse för friluftsliv för Dalslands sjö- och kanalsystem (3 kap 6 § MB) samt omfattas av geografiska bestämmelser (4 kap 2 § MB) för DANO-området. Området utgörs av ett myrkomplex med höga natur- och upplevelsevärden, bland annat höga värden för fågellivet. Sjöarna är även utpekade som nationellt värdefulla vatten för fiske samt nationellt särskilt värdefulla vatten för natur.

Kring sjöarna finns även ett flertal områden med värdefull skog, varav vissa har pekats ut som nyckelbiotoper, vissa skyddas av naturvårdsavtal samt vissa har pekats ut i Länsstyrelsens inventering av värdefulla lövskogar. I väster ligger området Ränsliden, ett vackert område och populärt utflyktsmål som bär spår av ett gammalt odlingsbruk. Området har pekats ut som både nationellt och regionalt värdefullt odlingslandskap med höga naturvärden. Området är botaniskt intressant, med bland annat olika orkidéer. Även flera hackspettarter finns i området.

Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden hyser stora värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Vattensystemet som sjöarna ligger i utgör också ett ekologiskt känsligt område. Flertalet arter i sjöarna gynnas av, eller är till och med beroende av, oligotrofa förhållanden och kan därmed hotas av framtida ökande näringshalter. Exploatering kring sjöarna, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjöarna. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Grann, Iväg och Torrsjön (bilaga 1.3, 1.4, 1.8-1.10, 1.16-1.18, 1.22, 1.23, 1.29 och 1.30)

Värdebeskrivning

De oligotrofa sjöarna Grann, Iväg och Torrsjön är belägna i kommunens västra del. Grann och Torrsjön är delvis belägna i Dals-Eds kommun. Sjöarna sammanbinds av en smal dalgång med en kort åsträcka, och avvattnas via Stenebyälven till Laxsjön.

Sjöarna med omgivande strandområden ingår i riksintresseområdet för naturvård för Stenebyälvens sjösystem. Sjöarna har en stor biologisk mångformighet, samt en stor och mångformig isälvsbildning med jättegrytor och ett unikt system av åsgropar. I värdebeskrivningen av området anges att ingrepp som schaktning, utfyllnad, vägbyggnad och bebyggelse kan påverka området negativt. Sjöarna har även pekats ut som nationellt särskilt

värdefulla vatten för natur och fiske, och har en rik fiskfauna med bland annat öring, siklöja, hornsimpa och stensimpa.

Kring sjön finns ett flertal områden med värdefull skog, varav vissa har pekats ut som nyckelbiotoper och vissa har pekats ut i Länsstyrelsens inventering av värdefulla lövskogar. Den kalkrika berggrunden har gett upphov till en rik flora med bland annat murruta, trollsmultron, fältmalört och skogsknipprot.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden har ett mycket stort biologiskt värde, och är idag relativt opåverkade av exploatering. Exploatering kring sjöarna, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på områdets naturvärden, upplevelsevärden och tillgänglighet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjöarna är nödvändigt för att på lång sikt säkra sjöarnas biologiska värden, samt dess värden för friluftslivet.

Djup (bilaga 1.7, 1.14 och 1.15)

Värdebeskrivning

Djupsjön är belägen i Sörknattenområdet på gränsen mellan Åmål och Bengtsfors. Sjöns västra halva är belägen i Bengtsfors kommun. Sörknattenområdet är oexploaterat, och delar av området har naturskogskaraktär. Djupsjöns strandområden är orörda och vildmarkslika, och det finns flera bergsbranter för stuphäckande fåglar. Sjön är i förhållande till sin storlek ovanligt djup.

Nästan hela sjön med strandområden är belägen inom riksintresse för naturvård för Sörknattenområdet. Området är eventuellt aktuellt för att ingå i en utökning av naturreservatet Sörknatten. Hela sjön med strandområden är även belägen inom riksintresse för friluftsliv för Dalslands sjö- och kanalsystem (3 kap 6 § MB) samt omfattas av geografiska bestämmelser (4 kap 2 § MB). Sjön är även utpekad som nationellt särskilt värdefullt vatten för natur. Kring sjön finns även flera mindre områden som har pekats ut som nyckelbiotoper.

Vandringsleden Pilgrimsleden är under restaurering och utbyggnad och passerar utmed sjön västra sida.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Djupsjön har betydande värden för såväl friluftslivet som för växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på fågellivet, vattenkvaliteten och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd om 200 meter är nödvändigt för att bevara områdets värden för växt- och djurlivet samt upplevelsevärdena.

Edslan (bilaga 1.44, 1.50 och 1.51)

Värdebeskrivning

Sjön Edslan är belägen på gränsen mellan kommunerna Bengtsfors och Åmål. Sjöns västra del är belägen i Bengtsfors kommun. Strandområdena kring sjön har höga värden för friluftslivet, med många natursköna vandringsleder samt kanotled med vindskydd. I sjöns sydända ligger Edslans världshus som arbetar med att utveckla ett internationellt vandringscentrum med leder för vandring, cykel och kanot.

Vid sjöns nordöstra strand ligger naturreservatet Orsberget där berggrunden delvis består av kalkrik lerskiffer som ger upphov till en mycket rik flora. Vid sjöns östra strand finns även Natura 2000-området Strand (SCI) med kuperade och småskaliga odlingsmarker med ädellövskog och stor artrikedom i slutningen mot Edslan. Vid Kednäs vid sjöns sydvästra strand pågår arbete med att bilda naturreservat för att skydda värdefulla skogar och restaurera äldre odlingslandskap. Hela sjön med strandområden ligger inom området Högheden-Baljåsen som har pekats ut som riksintresse för naturvård (3 kap 6 § MB), och sjöns södra strandområde ingår i Höghedenområdet som har pekats ut som riksintresse för friluftsliv (3 kap 6 § MB). Sjön har även pekats ut som nationellt värdefullt vatten för natur och fiske.

Längs sjöns västra strand finns en nyckelbiotop och flera mindre områden med värdefull lövskog.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Edslan med strandområden hyser stora värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Tansjön (bilaga 1.28 och 1.35)

Värdebeskrivning

Tansjön är en oligotrof klarvattensjö belägen på gränsen mellan kommunerna Bengtsfors och Åmål, strax väster om tätorten Fengersfors. Sjöns västra halva är belägen i Bengtsfors kommun.

Sjön har en mycket hög biologisk funktion med betydande raritetsvärden, som *Mysis relicta*, *Pallacea quadrispinosa*, *Pontoporeia Affinis* samt eventuellt även *Limnocalanus macrurus*. Sjön är även rik på fiskarter som exempelvis ål, bäcköring, siklöja och abborre.

Sjön med strandområden hyser även höga värden för friluftslivet. Pilgrimsleden passerar utmed sjöns västra sida. Vandringsleden utgör en resurs för det rörliga friluftslivet i Bengtsfors kommun, och förväntas öka ytterligare i betydelse i framtiden.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Tansjön med strandområden hyser höga värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Östra och Västra Silen (bilaga 1.48, 1.49, 1.54-1.57, 1.65-1.68, 1.74-1.78 och 1.83-1.88)

Värdebeskrivning

Sjöarna Östra och Västra Silen är stora, oligotrofa sjöar belägna i kommunens norra del på gränsen mellan Västra Götalands och Värmlands län. Sjöarnas södra delar är belägna i Bengtsfors kommun. Mellan sjöarna i vattensystemet finns vissa höjdskillnader, och en slussled finns mellan sjöarna.

Sjöarna ingår i Upperusälvens vattensystem. De har en hög biologisk mångformighet, med artrik fiskfauna, hög flikighet och betydande sjödjup, samt en hög biologisk funktion. Sjöarna hyser raritetsvärden som *Mysis relicta*, *Pallacea quadrispinosa*, *Pontoporeia affinis* och *Limnocalanus macrurus*. Sjöarna har även pekats ut som nationellt värdefulla vatten för fiske. Sjöarna är lek- och uppväxtområde för öring och röding. Övriga arter som förekommer är ål, sik, siklöja, gädda, benlöja, brax, elritsa, mört, lake, stensimpa, gärs och abborre.

Sjöarna hyser även höga värden för fågellivet. Flera öar i sjöarna utgör fågelskyddsområden till skydd för häckning av storlom och fiskgjuse.

Hela Östra Silen med strandområden har pekats ut som riksintresse för naturvård. Riksintresseområdet sträcker sig även mot Västra Silens södra del. Sjöarna ligger även inom ett större område som har pekats ut som riksintresse för friluftsliv för Dalslands sjö- och kanalsystem (3 kap 6 § MB) samt omfattas av geografiska bestämmelser (4 kap 2 § MB) för DANO-området.

Sjöarna med strandområden hyser stora värden för friluftslivet. Sjöarna används populärt för bland annat fiske (trolling), kanoting och annan båtsport.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Sjöarna med strandområden hyser höga värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Exploatering kring sjöarna, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena i närområdet. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjöarna är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Ömmeln (bilaga 1.58)

Värdebeskrivning

Sjön Ömmeln är en vildmarkssjö belägen i kommunens nordöstra del, på gränsen mellan Västra Götalands och Värmlands län. Västligaste delen av sjön är belägen i Bengtsfors kommun.

Sydväst om sjön ligger Orsbergets naturreservat, med en flik av reservatet som går hela vägen fram till strandkanten. Syftet med reservatet är bland annat att bevara lövrika branter i en lövskogstrakt för vitryggig hackspett och dess följearter. Strandområdena sydväst om sjön ingår även i det större området Högheden-Baljåsen som har pekats ut som riksintresse för naturvård (3 kap 6 § miljöbalken).

Kring sjön finns flera områden med höga värden för friluftslivet. Vid Svärdsudden, sydsidan av Storön och på Remmesnäs finns vackra sandstränder. En kanotled med övernattningsmöjligheter finns i sjön, och Pilgrimsleden leder förbi öster om sjön, på Värmlandssidan. Vid Holsten finns en rik kalkflora, med bland annat purpurknipprot.

Sydväst om sjön finns även ett område med värdefull ekskog (klass 1), och söder om sjön finns en artrik slätteräng belägen i en sluttning ner mot Ömmeln. Sjön med strandområden har även värden för fågellivet, med gråspett och tretåig hackspett vid Föskerud samt låga skär med häckande havstrut.

Exploateringstryck och Länsstyrelsens bedömning

Ömmeln med strandområden hyser höga värden för både friluftslivet och växt- och djurlivet. Exploatering kring sjön, även utanför hundrameterszonen, skulle innebära negativ påverkan på både naturvärdena och upplevelsevärdena kring sjön. Länsstyrelsen bedömer att ett utvidgat strandskydd till 200 m kring sjön är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften i området.

Bemötande av inkomna yttranden

Länsstyrelsens bedömningar av vilka sjöar som bör omfattas av utvidgat strandskydd grundar sig i de riktlinjer som satts upp i förarbetena till strandskyddslagen. För många sjöar har mycket riktigt det generella strandskyddet bedömts vara tillräckligt, men för ett antal sjöar anser Länsstyrelsen att ett fortsatt utvidgat strandskydd är motiverat. I sammanhanget bör också påpekas att det generella strandskyddet har upphävts för ett stort antal mindre sjöar och vattendrag i Dalsland, och att dessa därför helt saknar strandskydd. Länsstyrelsen befarar att ytterligare minskning av det utvidgade strandskyddet i Bengtsfors kommun med tiden kommer att påverka strandskyddets syften i området i stort negativt. Strandskydd är ett övergripande skydd som måste ses i ett större geografiskt perspektiv samt i ett längre tidsperspektiv. Många av värdena som finns kring sjöarna är beroende av att området som helhet bevaras. Exploatering av många mindre markområden som synes vara mindre värdefulla i

dagsläget leder på sikt till en betydande fragmentering av strandområdet som påverkar både allemansrättslig tillgång och växt- och djurlivet i strandområdet.

Kommunerna har fått tillfälle att yttra sig över Länsstyrelsens förslag, och Länsstyrelsen har vägt in de inkomna synpunkterna i bedömningen.

Länsstyrelsen har i vissa fall anpassat strandskyddet efter befintliga bebyggelsegrupper, eftersom sådana områden ofta förlorat i värde för strandskyddets syften. Länsstyrelsen anser dock inte att det är lämpligt att generellt undanta alla bostadstomter från strandskydd. Anledningen till detta är att ny bebyggelse som placeras nära tomtgränsen kan få väldigt stor privatiserande effekt på kringliggande markområden. En bedömning måste därför göras i varje enskilt fall. Även vägar är i många fall lämpliga avgränsningar för strandskyddsområdet, dock inte alltid. Hur nära vattnet vägen går samt områdets topografiska förhållanden har betydelse för om vägen är en lämplig avgränsning. En bedömning måste därför även här göras i varje enskilt fall.

Länsstyrelsen bedömer att de sjöar i Dalsland som har så höga värden att ett utvidgat strandskydd är motiverat bör få ett strandskydd på 200 m, med anpassningar för befintliga exploateringar. 200 m är det skyddsavstånd som gäller idag vid sjöarna, och det avstånd som föreslås gälla på andra sidan länsgränsen i Värmlands län. Undantaget är Vänern, som idag har och fortsätter ha upp till 300 m strandskydd, till följd av den unika miljö som finns i och kring sjön.

De allra flesta sjöar som omfattas av strandskydd i länet har generellt strandskydd om 100 m. Utvidgat strandskydd gäller bara i områden som är extra skyddsvärda med hänsyn till strandskyddets syften. Att minska strandskyddet till 100 m vid samtliga sjöar i länet riskerar att leda till fragmentering av strandområdena, med följderna att allmänhetens tillgång till strandområdena generellt skulle minska samt att förhållandena för växt- och djurliv försämras. Länsstyrelsen anser att ett utvidgat strandskydd vid uppräknade sjöar, med de motiveringar som angivits i besluten är nödvändiga för att långsiktigt säkerställa strandskyddets syften. Strandskyddslagens inriktning om anpassning efter lokala förhållanden vad gäller bla exploateringstryck gäller framförallt kommunernas möjlighet att peka ut sk LIS-områden, där lättnader i strandskyddet ska gälla till förmån för landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen väger in frågor som framtida exploateringstryck i bedömningen av om utökat strandskydd behövs i ett område. Även i kommuner som i stort har ett lågt exploateringstryck kan det dock finnas intresse av att bygga strandnära fritidshus mm i specifika områden. Länsstyrelsen anser att de möjligheter som de i lagen inskrivna verktygen för landsbygdsutveckling medför är tillräckliga och att det inte är lagstiftarens intention att strandskyddet ska minskas i samband med denna översyn enbart i syfte att stimulera landsbygdsutvecklingen.

Länsstyrelsens bedömningar av dispensansökningar och undantag för areella näringar måste följa den praxis som utvecklas kring lagstiftningen. Vare sig lagstiftning eller praxis kan påverkas i samband med detta beslut.

Intresseprövning

Föreslagna utvidgningar av strandskyddsområden omfattar sådana områden som idag har, eller inom överskådlig framtid kan väntas få, mycket höga värden för allmänhetens friluftsliv och/eller för växt- och djurlivet. Ett utvidgat strandskydd är nödvändigt för att långsiktigt säkerställa syftena med strandskyddet i dessa områden. Detta medför vissa inskränkningar i användningen av mark- och vatten. Beslutet innebär totalt sett en minskning av strandskyddets omfattning i Bengtsfors kommun jämfört med dagsläget. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att förordnandet inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Upplysningar

I de fall anpassningar av strandskyddsgränsen har gjorts med hänsyn till befintliga bostadstomter är den nya gränsen i de flesta fall avsedd att följa fastighetsgränserna. I de fall fastighetsgränsen är felaktigt inlagd i kartan är det den faktiska fastighetsgränsen som ska vara vägledande för tolkningen av var strandskyddsgränsen går.

Vid sidan av strandskyddsbestämmelserna gäller annan lagstiftning som vanligt.

Kungörelse

Beslutet ska, tillsammans med övriga kommunvisa beslut i Västra Götalands län, kungöras i Post- och inrikes tidningar, länets författningssamling samt i Göteborgs Posten, Bohusläningen, Strömstads Tidning, Lysekils-Posten, Dalslänningen, Skaraborgsbygden och Borås tidning.

Sakägare ska anses ha fått del av beslutet den dag kungörelsen var införd i ortstidning enligt 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bifogat formulär 04.

I detta ärende har Länsöverdirektör Lisbeth Schultze beslutat. Naturvårdshandläggare Linnea Bertilsson har varit föredragande. Att Naturvårdsdirektör Sven Swedberg, Karin Slättberg för Samhällsbyggnadsenheten, Jan Gustafsson för Vattenvårdsenheten, Karolina von Mentzer för Kulturmiljöenheten, Torbjörn Johnson för Landsbygdsenheten och Anna Roslund för Rättsenheten har deltagit intygas av Linnea Bertilsson

Lisbeth Schultze

Linnea Bertilsson